

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา เศรษฐสิทธิ์

ความรู้สึกของท่าน ขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งอธิการ

ความรู้สึกของผมขณะที่มาดำรงตำแหน่งอธิการบดีที่กำแพงเพชรนะครับ จะขอเล่าย้อนว่าการเป็นอธิการในสมัยก่อนต่างกับสมัยนี้ สมัยนั้นกรรมการฝึกหัดครูจะตั้งกรรมการขึ้นมาโดยมีรองอธิบดีเป็นประธานกรรมการ แล้วคัดเลือกรองอธิการจากวิทยาลัยครูต่างๆ ตอนนั้นมีวิทยาลัยครูอยู่ ๒๙ แห่ง ผมรักษาการอธิการอยู่ที่วิทยาลัยครูสุรินทร์ ท่านอธิบดีในเวลานั้นท่านเชิญผมไปพบและบอกให้ผมไปเป็นอธิการโดยให้เลือกระหว่างกำแพงเพชรกับจันทบุรี ผมเลือกวิทยาลัยครูกำแพงเพชร วันแรกๆไปรับงานนัดกันไว้ว่าจะไปถึงประมาณสัก ๕-๖ โมงเย็น ปรากฏว่าถึงเกือบ ๒ ทุ่ม เพราะคนขับรถไม่ค่อยรู้เส้นทางวิทยาลัยครูกำแพงเพชรในสมัยก่อนมันไม่เหมือนปัจจุบันนี้ ถนนลูกรังลงข้างๆ สะพานแล้วผ่านเข้าไปเป็นสวนกล้วยแล้วถึงเข้าไปในวิทยาลัย พรรคพวกก็รออยู่ อาจจะเป็นพรหมลิขิตหรืออะไรก็ไม่รู้จากจันทบุรีก็เลยมาอยู่กำแพงเพชร ก็รู้สึกตื่นเต้น เพราะว่าเป็นการรับตำแหน่งอธิการเต็มตัว ครั้งแรกที่กำแพงเพชรซึ่งตอนนั้นก็ยังไม่ค่อยเจริญ พื้นที่ก็แปลกดีเพราะว่า ๔๐๐ ไร่ มีคันดินล้อมรอบหมดเลยแล้วที่อาจจะเรียกว่าทำให้ชีวิตการเป็นอธิการที่นั่นตื่นเต้นก็มี เหตุการณ์เหมือนปัจจุบันคือน้ำท่วม กำลังไปทอดกฐินอยู่ที่วัดทุ่งเศรษฐี ก็มีชาวบ้านตะโกนว่า น้ำปามาแล้ว น้ำปามาแล้ว เสียงดังซู่ ดังจริงๆ อยู่ที่วัดได้ยินเลยก็รีบดำเนินการทอดกฐินให้เสร็จเรียบร้อยไม่ถึง ๓๐ นาทีก็กลับมาที่วิทยาลัย รถตู้ี่ครึ่งล้อรถแล้วสำนักงานอธิการบดี น้ำท่วมเข้าไปเมตรครึ่ง ถึงบันไดชั้นที่ ๒ อาจารย์ที่ออกไปเที่ยวตอนกลางคืนจอดรถไว้ที่สะพานกลับเข้ามา นั่งเรือเข้ามาเห็นแต่หลังคารถ แล้วบ้านอาจารย์ก็ท่วมหมด บ้านอธิการก็เป็นที่แจกจ่ายอาหารก็ต้องไปยืมเรือมาอีกลำหนึ่งสำหรับซื้ออาหาร อันนั้นก็อาจจะเรียกว่าเป็นความประทับใจหรือว่าความตื่นเต้นอะไรก็ไม่รู้เพราะไม่เคยประสบมา ก็เลยตัดสินใจโทรไปกรรมการฝึกหัดครูว่าขอทลา

คันดิน น้ำขังอยู่ ๓ วัน ก็ทลายคันดินออกไป ก็เรียกว่าสถานการณ์ก็กลับคืนมา ปลาที่เลี้ยงไว้ออกไปหมด เลยชาวบ้านก็สนุกสนาน อันนี้ก็ถือว่าความรู้สึกครั้งแรกที่ไปอยู่กำแพงเพชร ปี ๒๕๒๓

การบริหารงานของท่านเมื่อครั้งยังดำรงตำแหน่งอธิการ

การบริหารงานขณะที่ดำรงตำแหน่งอธิการ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร ถ้าพูดโดยรวมถือว่าไม่มีปัญหา หลักการที่ใช้ในการบริหารงานคือ ในสังคมวิชาการไม่มีนาย มีแต่ลักษณะเป็นแบบ Leader คือ ผู้นำ การทำงานก็คือมีแต่เพื่อน เพื่อนร่วมงาน เพราะฉะนั้นถ้าเราคิดว่าคนที่ทำงานกับเราเป็นเพื่อนร่วมงาน ปัญหาที่จะไม่มีเท่ากับเราคิดว่าตัวเองเป็นนาย เพราะฉะนั้นจะถือว่าปัญหาในการบริหารงานก็เรียกว่าไม่มี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ในการบริหารงานก็เหมือนลักษณะต่างๆ ไป เพราะในสมัยก่อน วิทยาลัยครูก็มีรองอธิการ ๓-๔ ฝ่าย วิชาการ บริหารแผน กิจการนักศึกษา ก็ส่วนใหญ่ก็เราก็เลือกคนที่มีความเป็นผู้นำ เพราะฉะนั้นถือว่าการบริหารงานในกำแพงเพชรไม่มีปัญหา การบริหารงานก็ตามหลักต่างๆ ไป แต่หลักหนึ่งที่ใช้มากที่สุดก็คือ หลักมนุษยสัมพันธ์ เพราะว่าการบริหาร ถ้าเราจะถามว่าเป็นผู้บริหารทำอะไร ถ้าพูดให้สั้นที่สุด ผู้บริหารก็คือ ให้ทำงานตามวัตถุประสงค์ขององค์กร เพราะฉะนั้นคนที่จะใช้คนให้ทำงานก็ต้องเข้ากับคนได้ดี เพราะฉะนั้นหลักการที่ควรยึดก็คือหลักมนุษยสัมพันธ์

ผลงานที่โดดเด่นและเป็นที่ประจักษ์ ขณะที่ยดำรงตำแหน่งอธิการ

ในขณะที่ดำรงตำแหน่งอธิการที่กำแพงเพชร ผลงานที่กำแพงเพชร จะว่ามีมากก็มากอยู่นะ มีอันหนึ่งที่อยากจะเอ่ยถึงก็คือ งานนบพระเล่นเพลง งานนบพระเล่นเพลงเกิดขึ้นในสมัยที่เป็นอธิการอยู่ที่กำแพงเพชร คือต้องยกให้ท่านผู้ว่าเซาว์วัด สุดลาภา ท่านนี้ท่านชอบไปอยู่ที่ไหนท่านจะไปค้นประวัติศาสตร์ พอมากำแพงเพชรก็ไปพบประวัติศาสตร์เขียนไว้บรรทัดหนึ่งว่า ในวันเพ็ญเดือนสาม จะมีการนบพระเล่นเพลง นบพระก็คือการไหว้พระนุชาพระ เล่นเพลงก็คือการแสดง ท่านก็เรียกประชุมหัวหน้าส่วนงานของจังหวัด ผมก็เป็นส่วนหนึ่งเพราะเป็นอธิการวิทยาลัยครู ก็แบ่งงานกัน นบพระก็เป็นเรื่องของเทศบาล เล่นเพลงก็คือการแสดงต่างๆ ก็เป็นเรื่องของวิทยาลัยครู แล้วก็ในการจัดงานนบพระเล่นเพลง พิธีกวนข้าวทิพย์ ไม่ใช่ข้าวกระยาทิพย์นะ เขาเรียกพิธีกวนข้าวทิพย์ ซึ่งจะใช้เวลาในการกวนประมาณ ๒๐ อย่าง ก็ให้ภาควิชาคหกรรมไปหาข้อมูลมา สำคัญที่สุดหนึ่งคือพิมพ์เคยมาสัมภาษณ์เพราะในพิธีกวนตามประวัติศาสตร์ ต้องใช้สาวพรหมจารี เขาก็ถามว่า ท่านอธิการรู้ได้อย่างไรว่าสาวคนไหนพรหมจารีหรือไม่ พรหมจารี ผมก็บอกว่าหลักการก็ง่ายๆ เลือกสาวที่อายุไม่ถึง ๑๖ คือประมาณ ๑๕ ปี ถ้า ๑๕ ปีลงมาถือว่าพรหมจารี เพราะว่าถ้าใครไปทำอะไรคนที่ไม่ถึง ๑๕ ปีนี้ติดคุก เพราะฉะนั้นก็เลยใช้หลักการนี้ แล้วพิธีกวนข้าวทิพย์หนักมาก ให้คณะวิทยาศาสตร์ฯ ไปทำกระทะเหล็กมา แล้วก็ในการกวนก็ใช้คน

ประมาณ ๕-๖ คน มีพาย ใช้เวลาตั้งแต่ตอนเย็น ๖ โมงเย็น จนถึง ๖ โมงเช้า ยิ่งมันจะเป็นข้าวทิพย์มากขึ้นเท่าไร ความเหนียวมันจะมากขึ้น เพราะฉะนั้นต้องใช้แรงคนกวนอย่างมากเลย อันนี้ก็ถือว่าเป็นข้าวที่เรียกว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อีกอันหนึ่งก็คือซุ้มพระนั้นก็สร้างขึ้นในสมัยที่เป็นอธิการเพราะเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการว่าสถานศึกษาทุกแห่งควรมีพระไว้ให้สำหรับนักเรียนนักศึกษากราบไหว้ ก็เลยไปขอพระจากวัดสี่มื่อวัดไปแล้ว แล้วก็มาทำซุ้มพระ ให้ช่างจากนครสวรรค์มาทำซุ้มพระ เดี่ยวนี้ก็คงเป็นที่เคารพสักการะอยู่ ชื่อพระพุทธรูปวิธานปัญญาบดี อีกอันหนึ่งที่กำแพงเพชรที่ได้ทำไม่รู้ว่าย่างหลงเหลืออยู่หรือเปล่า ที่กำแพงเพชรนี้เป็นเมืองกล้วยไข่ ซึ่งเป็นที่เลื่องลือทั้งประเทศ ปราบภูวไนยวิทยาลัยครู ไม่มีสวนกล้วยไข่เลยตอนนั้น ผมก็เลยไปบอกกับภาควิชาเกษตร เราเนี่ยมันใกล้เกลือกินต่างรีเปล่า พอออก

ภาควิชาเกษตรซึ่งตอนนั้น อาจารย์จรินทร์เป็นหัวหน้าภาควิชาเกษตรก็ทำการปลูกกล้วยไข่อยู่ ๑ ไร่ แต่ก็โชคร้าย พอมันแก่ก็มีคนมาขโมยไปแทบจะไม่ได้กินเลย ถือว่าทำบุญไป อีกงานหนึ่งก็ค่อนข้างจะชบเซาก็คืองานกีฬาอาจารย์ของวิทยาลัยครูภาคเหนือ สมัยนั้นคือทุกๆปีจะมีงานกีฬาอาจารย์ แล้วก็วิทยาลัยครูแต่ละแห่งก็เป็นเจ้าภาพจัดงานกีฬาอาจารย์ ภาคเหนือทุกวิทยาลัยครูเริ่มจากนครสวรรค์ กำแพงเพชร ลำปาง อุตรดิตถ์ เชียงราย พิษณุโลก ๗ แห่ง ก็ต้องมารวมกันจัดงาน มันก็มาเวียนมาถึงกำแพงเพชร เป็นเจ้าภาพ เราก็ไปดูจุดอ่อนของที่แล้วๆ มา พบว่าจุดอ่อนของการจัดการแข่งขันกีฬาอาจารย์คือ การมาร่วมงานของอาจารย์จากวิทยาลัยครูต่างๆ น้อย พอมมาถึงวิทยาลัยครูกำแพงเพชรเป็นเจ้าภาพ เราก็ปรับปรุงโดย ๑ คือให้นักศึกษาพลศึกษาเป็นกองเชียร์คือธงชาติหน้าหน้าขบวนประมาณซักเกือบ ๑๐๐ คน อันที่ ๒ คือการแสดง ขอให้ภาควิชานาฏศิลป์ถือว่าการแสดงในวันงานกีฬาอาจารย์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของภาคปฏิบัติของวิชานาฏศิลป์ เพราะฉะนั้นมันก็เลยทำให้ดูเต็มไปหมดเลย ดึกดึก แล้วการเลี้ยงดูนี้ เราเตรียมการไว้ใจว่าให้ภาควิชาเกษตร เลี้ยงหมู เลี้ยงปลาไว้เลย หมูนี่คือทำอะไรเอามาใช้หัน ปลาก็ย่างตลอด ๒๔ ชั่วโมงว่ากันง่ายๆ นะ กินได้ทั้งวัน แล้วก็เวลาวิทยาลัยครูต่างๆ จะกลับเราก็เติมน้ำมันรดับสให้เต็มถึงทุกคัน ก็เป็นที่เลื่องลือกัน ก็จนในที่สุดรู้สึกว่าเป็นวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์จัด เขาก็มาสัมภาษณ์แล้วขอศึกษาดูงานให้ทำนอธิการเล่าให้ฟังวิธีการจัดงานอันนี้ก็ถือว่าเป็นไฮไลต์ที่เรียกว่าฟื้นฟูงานกีฬาอาจารย์ขึ้นมา

นึกขึ้นได้อีกอันที่ทำในสมัยนั้น คือเรื่องโสตทัศนศึกษาหรือเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน สมัยก่อนโน้นเขาบอกว่าถ้าจะไปดูเรื่องโสต เรื่องอุปกรณ์การสอนเรื่องอะไรให้ไปดูที่วิทยาลัยครูนครสวรรค์ พอมผมมาอยู่ผมได้ยินคำนี้ก็ทำไมเราไม่ทำบ้าง ก็ลงทุนทำที่อาคาร คณะครุศาสตร์ ชั้น ๓ ยาวเหยียดเลยทำเป็นห้องเกี่ยวกับโสต มีแผนกฟิล์ม มีห้องอัดเสียง มีห้องที่ว่าแสดงอะไรก็ได้ เช่นว่าภาควิชานาฏศิลป์ไปแสดง แล้วก็ห้องอัดเทปอัดอะไรต่างๆ ลงทุนไปมากเหมือนกัน เป็นล้านนะตอนนั้น คนพอทราบข่าว ตอนหลังมาก็เลยย้ายที่ มาดูแผนกโสตที่กำแพงเพชร อันนี้ก็ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงเพราะว่าเราเน้นเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน หรือว่าวิธีการถ่ายทอดความรู้ คือความรู้สมมุติอยู่ที่หนึ่ง สมองคนอยู่อีกที่หนึ่ง ทำยังไงจะเอาความรู้ ไปพัฒนาสมอง มันก็ต้องมีเทคนิควิธีหรือมีตัวที่จะเอาไปทำอาจจะใช้ปัญหา อาจจะใช้อุปกรณ์ หรืออาจจะใช้ไปเจออะไรต่างๆ ก็แล้วแต่เพื่อไปพัฒนาสมอง โดยนำความรู้เป็นตัวให้เขาได้เรียนรู้จากเนื้อหา แต่ว่าเป็นการเรียนรู้โดยผ่านทางสื่อก็คือลดบทบาทของครูลงไปครูก็ให้เป็นเหมือนกับผู้กำกับ ไม่ใช่เป็นผู้แสดง อันนี้ก็ถือว่าเป็นจุดที่ เรียกว่าก็อาจจะเป็นไฮไลต์ มีการปรับปรุงอาคาร เพื่อให้

เป็นส่วนสำคัญ เช่น ห้องประชุมอาจารย์ หอประชุมใหญ่ อีกอย่างหนึ่งเป็นนโยบาย คือสถานศึกษาน่าจะมีมนุษยสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น เราก็ช่วยเหลือทางไฟฟ้า เอาลูกเจ้าหน้าที่ไฟฟ้ามาเรียนวิทยาลัยครูบ้าง เอาลูกผู้บัญชาการเรือนจำมาเรียนวิทยาลัยครูบ้าง เอาลูกหลานของตำรวจมาเรียนที่วิทยาลัยครูบ้าง พอเรามีปัญหาอะไร เราก็เป็นสื่อสัมพันธ์ที่จะไปขอความร่วมมือกับเขาได้

ในสายตาของท่าน มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง ถ้าพูดโดยรวมนั้นก็เปลี่ยนแปลงมาก แล้วถามว่าแทบทุกวิทยาลัยครู ก็กลายเป็นมหาวิทยาลัยคืออันนี้มันเป็นความก้าวหน้าของสถานศึกษา เปรียบเสมือนต้นไม้เมื่อเราปลูกลงไปแล้วเมื่อมีปุ๋ยมีดินที่เหมาะสม มันก็ต้องเจริญเติบโตแล้วก็แทบทุกแห่งมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ หรือในประเทศไทยนั้นก็เหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เริ่มต้นก็คือเป็นสถานที่เรียนเฉพาะเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏก็เริ่มต้นเป็นที่เรียนเฉพาะทางสายครู แล้วต่อมาเรียกว่าขยายขั้นพัฒนาขั้นในที่สุดก็มีหลายแขนง หลายคณะ เพราะฉะนั้นวิทยาลัยครูก็เช่นเดียวกัน เริ่มต้นเป็นวิทยาลัยครูมีอยู่ ๒๙ แห่ง ต่อมา มี ๓๖ แห่ง ต่อมา มี ๔๑ แห่ง แล้วก็เปลี่ยนจากวิทยาลัยครูเป็นสถาบันราชภัฏ คำว่าสถาบันราชภัฏบางที่ชาววิทยาลัยครูอาจจะไม่ค่อยเน้นความสำคัญนะ แต่ความจริงก็อยากจะทำไว้ เพราะว่าคำว่าราชภัฏเป็นคำที่พระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ อันนี้น่าจะถือว่าเป็นวันราชภัฏ แปลตามตัวก็คือคนของพระราชธา แล้วท่านพระราชทานให้เป็นวันที่เหมาะสมมากคือวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เพราะฉะนั้นถ้าเป็นไปได้ ก็อยากให้มีมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง จัดงานวันราชภัฏทั่วประเทศ ในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ แล้วการเป็นสถานศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย บางที่ตัวมหาวิทยาลัยเปลี่ยนแต่ว่า Concept ของอาจารย์เปลี่ยนหรือไม่ อันนี้ยากที่จะตัดสินอีกเหมือนกัน เพราะว่า Concept ของสถาบันอุดมศึกษาเป็นอีก Concept หนึ่ง มันไม่เหมือนกับวิทยาลัยครู เพราะว่าความเป็นอุดมศึกษามีภารกิจที่แตกต่างเพิ่มขึ้นจากวิทยาลัยครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีมาตราหนึ่งรู้สึกว่ามีมาตรา ๗ เน้นไว้มากเลยที่ต่างกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในประเทศก็คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพราะฉะนั้นถ้าตาม พ.ร.บ. ราชภัฏแล้ว จุดเน้นของมหาวิทยาลัยราชภัฏไม่ควรจะทิ้งสายครู จุดเด่นของวิทยาลัยครูน่าจะไม่ใช่มีการเปลี่ยนแปลงของราชภัฏไปสู่มหาวิทยาลัย เท่าที่สังเกตแทบทุกแห่งจะเปลี่ยนไปในรูปของ Infrastructure คือตึกอาคารมาก แต่เนื้อในยังไม่ค่อยแน่ใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือเทคนิคเรื่องการเรียนการสอน จุดเน้นของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรก็ดี หรือราชภัฏอื่นๆ ก็ดี ถ้ามาเล่นในเรื่องงานวิจัยซึ่งจะช่วยประเทศชาติได้มาก ถ้าราชภัฏเราหันมาเล่นเรื่องนี้ก็จะช่วยสร้าง Brand ของตัวเองขึ้นมา เราไปทำเหมือนกับมหาวิทยาลัยใหญ่ๆ คงจะลำบากเพราะว่าเขาเกิดก่อนเราแต่เราสร้างความเป็นตัวของตัวเองจากวิชาเอกใดวิชาเอกหนึ่งขึ้นมา อันนี้ก็อยากจะดีกว่า อีกอันหนึ่งก็อยากจะให้เป็นความเปลี่ยนแปลงของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผมเองมีโอกาสเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยมา ๒ สมัยแล้วละ ตอนนั้นก็

อุปนายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ก็ได้พยายามแนะนำพวกคณาจารย์ต่างๆในการสร้าง Brand ของตนเองขึ้นมาเพื่อเป็นจุดขาย